

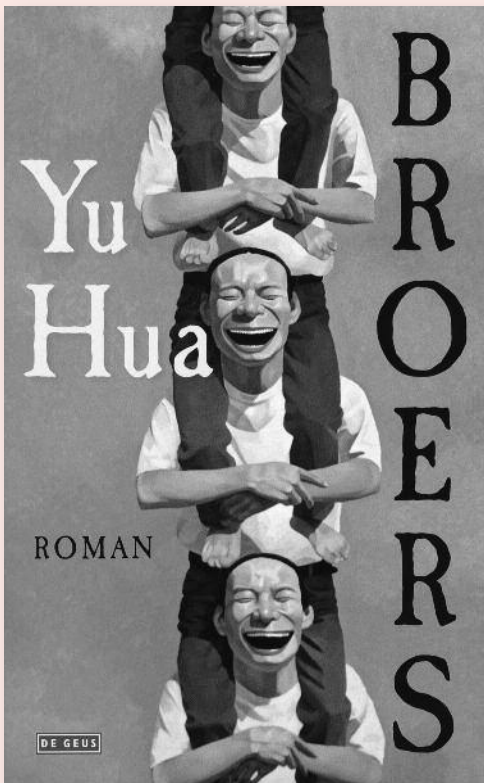
TEKST: JUDITH VAN DE BOVENKAMP

Broers

‘Vierhonderd jaar van omwentelingen en veranderingen, geconcentreerd in veertig jaar’

Yu Hua is afgestudeerd tandarts maar besloot een draai aan zijn carrière te geven toen hij erachter kwam dat ‘de hele dag in open monden kijken’ niet zijn passie was. In zijn meest recente werk *China in ten words* (waarvan nog geen Nederlandse vertaling beschikbaar), beschrijft Yu waarom hij voor het schrijverschap koos. Hij zag dat de schrijvers die bij het lokale culturele bureau werkten vrijwel geen werklast leken te hebben in vergelijking met andere beroepen. Zijn keuze was toen snel gemaakt; Yu leerde zichzelf schrijven en is inmiddels uitgegroeid tot één van China’s meest vooraanstaande literaire

auteurs in het post-Mao tijdperk. Zijn carrièreswitch en het motief daarachter zijn bijna net zo basaal en abrupt als de veranderingen die de personages in zijn romans doormaken.

Zoals in al zijn werk is Yu Hua in *Broers* bijzonder direct, gedetailleerd en cynisch. Hoewel vertaler Jan de Meyer fantastisch werk heeft geleverd in zijn Nederlands vertaling van de zowel heftige als humoristische termen die Yu gebruikt, is het nu eenmaal lastig om een Nederlands equivalent te vinden voor de specifieke woorden in de oorspronkelijke Chinese tekst. Voor veel uitdrukkingen is het vrijwel onmogelijk om een exacte vertaling te vinden, waardoor het onvermijdelijk is dat een deel van de humor uit het oorspronkelijke werk wegvalt in de vertaalde versie. De scherpe randjes raken er zo wat vanaf. Dit is met name voelbaar in de gewelddadige en seksuele scènes die Yu beschrijft: tijdens het lezen van deze passages kun je jezelf als lezer wellicht wat van de personages vervreemd voelen.

De absurde zaken waar deze broers in hun leven tegenaan lopen worden door Yu droog en laconiek beschreven

Wees

In *Broers* beschrijft Yu Hua het leven van Song Gang en Kaalkop Li, die door het huwelijk tussen respectievelijk hun vader en moeder (stief)broers worden. Al snel na dit huwelijk komen de broers in de gewelddadige Culturele Revolutie terecht, waarin ze al snel hun vader en moeder verliezen en volledig wees worden. Hierna gaan ze het tijdperk van de open-deur-politiek van Deng Xiaoping in, waar Kaalkop Li zich het nieuwe kapitalisme snel eigen maakt, hij bouwt een imperium in afvalverwerking op, en zich opwerkt tot één van de rijkste mannen van China. Met een baan in een staatsfabriek blijft Song Gang daarentegen vasthouden aan 'de ijzeren rijstkom'. De absurde zaken waar deze broers in hun leven tegenaan lopen en de wereld waarin zij zich bewegen, inclusief de seksuele avonturen waar de broers zich mee inlaten, worden door Yu droog en laconiek beschreven. Waar Kaalkop Li zijn behoefte aan 'vrouwenvlees' in zijn jeugd nog moest bevredigen door in een stinkende latrine stiekem naar vrouwenkonten te gluren, deelt hij als gevierd zakenman het bed met ontelbare vrouwen, waarbij hij een bijzondere voorkeur voor maagden aan de dag legt. Als Song Gang wordt ontslagen door de staatsfabriek ziet hij zijn laatste redmiddel om in zijn levensonderhoud te voorzien in de verkoop van borstvergroterende crèmes. Om deze geloofwaardig te kunnen verkopen laat hij zichzelf operatief een paar borsten aanmeten. Het boek staat bol van dergelijke absurde wendingen, maar doordat Yu deze met zijn kenmerkende cynische humor beschrijft, zijn deze voor de lezer goed te verwerken.

Grotesk

In de groteske en soms vulgaire zaken die Yu beschrijft, ligt de absurditeit van de hedendaagse Chinese samenleving besloten. In zijn nawoord omschrijft Yu *Broers* als 'Vierhonderd jaar van omwentelingen en veranderingen, geconcentreerd in veertig jaar'. Daarmee doelt hij op de vier decennia die de roman beslaat, van Song Gang en Kaalkop Li's kindertijd tot dat ze de vijftig naderen. In deze korte periode maakte China volgens Yu de ontwikkeling door waar het westen vier eeuwen over heeft gedaan: van de gruwelijke Culturele Revolutie – vergelijkbaar met de westerse Middeleeuwen – tot de grote contrasten van de moderne tijd.

Laat je niet afschrikken door het geweld, de seks en de soms abrupte wendingen die Yu zijn lezers in *Broers* voorschotelt. In al deze zaken, met als voornaamste het contrast tussen Song Gang (naïef en arm) en Kaalkop Li (zakelijk en rijk) schetst Yu een beeld van het hedendaagse China. Het Chinese kapitalisme van eind twintigste eeuw is volgens Yu net zo corrupt en grotesk als de Maoïstische samenleving die het vervangt. Verbaast het iemand dat alle deelnemers aan de maagdenverkiezing die Kaalkop Li organiseert met de jury naar bed gaan om hun winst te verzekeren? De handel in kunstmatige maagdenvliezen tiert immers welig. *Broers* belichaamt de chaotische versmelting tussen communisme en kapitalisme, waar absurditeit normaal lijkt. Ondanks Yu's populisme is *Broers* een bijtende en pijnlijke satire op de hedendaagse Chinese maatschappij.

Het Chinese kapitalisme van eind twintigste eeuw is volgens Yu net zo corrupt en grotesk als de Maoïstische samenleving die het vervangt